

Het grote avondmaal

Thema: Gelijkenissen
Lukas 14:15-24

VOORAF

De gelijkenis van het grote avondmaal lijkt veel op de gelijkenis die we vinden in Matth. 22: 1-14. Toch vertelt de Heere Jezus beide gelijkenissen bij verschillende gelegenheden. Mattheüs neemt ons mee naar de tempel, terwijl de gebeurtenissen van Luk. 14 zich afspelen in het huis van een overste der Farizeeën. Wat verder opvalt, is dat de gelijkenis in Mattheüs veel scherper van toon is dan hier in Lukas. Blijkbaar heeft het conflict met de Farizeeën zich in Luk. 14 nog niet zo toegespitst als in Matth. 22.

De sfeer tijdens de maaltijd waarbij Christus is uitgenodigd is niet zo hartelijk. In Luk. 14: 1 lezen we al dat de Farizeeën Hem nauwlettend in het oog houden. Zij moeten niet veel van Hem hebben. Zij zoeken iets om Hem te beschuldigen.

Ondanks de kritische blikken schroomt Christus niet op de sabbat opnieuw een zieke te genezen (vers 1-6). Ook stelt Hij de wedijver van de genodigden om de beste plaats aan tafel onder scherpe kritiek (vers 7-11). Vervolgens gaat Hij kritisch in op de wijze waarop zij gasten selecteren voor hun feestmaaltijden (vers 12-14).

UITLEG VAN DE TEKST

Eén van de andere aanliggenden hoorde hoe de Heere Jezus tot de gastheer zegt dat, wanneer we een maaltijd klaarmaken, we dan niet onze vrienden, broers, verwanten of rijke burens uit moeten nodigen. Vaak doen we dat in de verwachting dat zij ons weer uitnodigen om iets terug te doen. Nee, we moeten armen, kreupelen, verlamden en blinden nodigen. Wie dat doet, is zalig, zo zegt Jezus. Deze zaligspreking maakt indruk, zodat hij zijn instemming betuigt. Hij deed dat eveneens in de

vorm van een zaligspreking: 'Zalig is hij die brood eet in het Koninkrijk Gods.' De uitdrukking 'brood eten' betekent zoveel als 'een maaltijd gebruiken' (zie vers 1). Dat hij in dit verband dacht aan het grote gastmaal dat God eens geven zal in Zijn Koninkrijk, kwam omdat hij Jezus hoorde spreken over 'de opstanding van de rechtvaardigen'. Als je daaraan mag deelnemen, ben je inderdaad 'zalig'. En zo gaf de man uiting aan zijn verlangen om aan te mogen zitten aan het grote feestmaal.

Voor Jezus was deze uitspraak van Zijn tafelgenoot reden om Zijn woorden aan de gastheer nog eens te verduidelijken. Hij doet dat met een gelijkenis. Aan de hand daarvan wilde Hij nader aangeven wat voor mensen aan dat grote feestmaal in het Koninkrijk van God zullen deelnemen en wat voor mensen daar buitengesloten zullen blijven.

Jezus begint deze gelijkenis met de woorden dat iemand een grote maaltijd aan liet richten. Voor deze maaltijd werden veel mensen uitgenodigd. De uitnodiging is ruim op tijd. De manier waarop de Heere Jezus spreekt over de maaltijd (deipnon), laat zien dat Hij zinspeelt op het feestmaal dat God éénmaal zal geven in Zijn voltooide Koninkrijk. Op de achtergrond staat weer het beeld van het gastmaal voor alle volken. Dit gastmaal is een beeld van de volmaakte gemeenschap die de gelovigen met God en met de Heere Jezus Christus zullen genieten in het Koninkrijk van God. Dit bruiloftsmaal van het Lam voor de heiligen kent ook een tragische tegenhanger, namelijk de 'grote maaltijd Gods', waar roofvogels het vlees zullen eten van de overwonnen aanhangers van de antichrist.

Velen worden genodigd. Het ging in die tijd (zowel bij de Joden als bij de Romeinen) zo dat de gasten ruim van tevoren een uitnodiging kregen, zodat ie-

dereen er rekening mee kon houden. De gastheer wil graag weten op hoeveel gasten hij moest rekenen en daarom verwacht hij tijdig antwoord. Als al het voorbereidende werk gedaan is en de maaltijd daadwerkelijk in gereedheid is gebracht, worden de genodigden door een knecht opgehaald: 'Komt, want alle dingen zijn nu gereed.' Het woordje ede 'reeds, of nu' staat nadrukkelijk voorop. Met andere woorden: de maaltijd staat klaar, het is nu tijd om aan tafel te gaan. Omdat zij zijn uitnodiging hadden aangenomen, mocht hij verwachten dat zij ook inderdaad zouden verschijnen. Toch gebeurde het tegenovergestelde, zo vertelde de Heere Jezus Zijn tafelgenoten. Al was het hoogst onbeleefd tegenover de gastheer, niettemin begonnen alle gasten zich te verontschuldigen. In het Grieks lezen we apo mias en we voegen daar in gedachten aan toe het woordje gnomes, zodat we hier letterlijk lezen: uit één stem, uit één mening of unaniem.

De ene na de andere genodigde laat weten dat hij niet komt. De verontschuldigen die zij aandragen zijn nogal doorzichtig. De één zegt dat hij hoognodig naar zijn pas gekochte akker moet. Alsof hij het land nog niet goed heeft bekeken voordat hij het kocht. De ander zegt dat hij geen tijd heeft. Hij heeft pas vijf juk ossen gekocht. Nu wil hij eens uitproberen hoe goed hij hiermee kan ploegen. Alsof dat niet kan na afloop van het feestmaal. Een derde verontschuldigt zich, omdat hij nog maar net is getrouwd. Alsof hij daarom nu niet komen kan...

De Heere Jezus vertelde over een drietal afwijzingen van de uitnodiging voor een grote maaltijd die iemand liet uitgaan. Het valt op dat deze weigering, gezien de telkens kortere formulering, steeds krasser wordt. De gastheer begrijpt heel goed wat die uitvluchten betekenen. De genodigden hebben geen zin om te komen. Zij vinden hem blijkbaar niet belangrijk genoeg. Zij geven niets om hem. De beledigingen verwekken hem tot toorn. Hij wordt boos. En toch: hij laat zijn feestmaal niet voorbij gaan. Als de genodigden niet willen komen, dan zullen anderen hun plaatsen innemen. Opnieuw krijgt zijn knecht de opdracht om erop uit te trekken. Nu niet meer naar hen die zichzelf zo belangrijk vinden. Nu naar de armen en verminkten en kreupelen en blinden. Hier ligt een duidelijke verwijzing naar vers 13, waar de Heere Jezus de Fari-zeeën aanspoort niet hun welgestelde vrienden, maar de armen en gehandicapten welkom te heten.

De knecht heeft gedaan wat hem is bevolen. Overal in de stad is hij geweest. Maar er is nog steeds plaats. Dan moet hij er opnieuw op uit. Nu moet hij de gasten zelfs buiten de stad zoeken: in de wegen en heggen. Iedereen die hij kan vinden, moet komen. Zijn uitnodiging mag niet een vrijblijvend verzoek blijven. Hij moet hen dwingen om in te gaan.

Want het huis moet vol worden. Het 'dwingen' (anagkazo) zullen we hier in verband moeten brengen met de oosterse hoffelijkheid, waarbij iemand die als gast wordt uitgenodigd eerst uit beleefdheid weigert, totdat hij bij de arm wordt genomen en zo de eetzaal wordt binnengeleid. We kunnen het op deze plaats daarom beter weergeven door: 'met sterke aandrang uitnodigen'. Dat de gastheer hem ook deze opdracht gaf, had tot doel, 'opdat Zijn huis vol zou worden'. Of deze dringende uitnodiging daar werkelijk toe leidde, dat liet Jezus hier in het midden (anders dan in Matth. 22: 10).

En de oorspronkelijk genodigden? Zij mochten komen, maar zij wilden niet. Nu is het voor hen te laat. Niemand van hen zal het avondmaal van de gastheer smaken.

Deze gelijkenis bevat een ernstige waarschuwing voor de mensen bij wie de Heere Jezus aan tafel zit. Zij zijn de mensen die de uitnodiging hebben gekregen. Zij zijn geroepen tot het Koninkrijk Gods. Zij zijn de kinderen van het verbond. Zij menen zeker te zijn van hun zaligheid. Maar het einde van de gelijkenis luidt dat de genodigden niet in de feestvreugde zullen delen! Dat ligt niet aan de uitnodiging. Dat ligt aan hun onwil. Zij zijn te druk met andere dingen: hun akker, hun ossen, hun vrouw. Al die dingen zijn voor hen belangrijker dan hun gastheer. Openlijk minachten zij zijn uitnodiging en zo ook hemzelf.

Misschien vinden zij zichzelf wel vroom en godsdienstig, maar zij willen niet luisteren naar de Heere Jezus. Zij weigeren Hem te erkennen als Gods Zoon. Zij verwerpen de roepstem die zij horen in Zijn Woord. Daarom zullen zij niet komen in het Koninkrijk Gods. Toch zullen hun plaatsen niet leeg blijven. Anderen zullen hun plaatsen innemen. Dat zijn de mensen voor wie de genodigden minachtend hun neus ophalen.

We kunnen hier allereerst denken aan het uitschot van de Joodse maatschappij: de hoeren, tollenaars en andere zondaren. Juist met hen zocht de Heere Jezus contact. Want Hij is niet gekomen voor 'goede' mensen, maar voor zondaren: om hen te brengen tot geloof en bekering.

Ten tweede kunnen we hier ook denken aan de heidenen. Voor de Joden in die dagen was het onvoorstelbaar dat de Heere met heidenen te maken zou willen hebben. Toch krijgen zij hier te horen dat zelfs heidenen hun plaats zullen innemen als zij zelf niet willen komen.

Ter illustratie citeer ik hier bijvoorbeeld Matth. 8: 11-12 waar Christus zegt: 'Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van oosten en westen, en zullen met Abraham en Izak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen. En de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden.'

De waarschuwing die Christus hier geeft aan zijn mededisgenoten geldt ook voor de verbondskinderen vandaag de dag in de kerk!

TER OVERWEGING

In de toepassing van dit gedeelte kunnen een aantal zaken aan de orde komen.

Het Koninkrijk Gods wordt vergeleken met een feestmaaltijd. In dit beeld wordt iets uitgedrukt van de vreugde en de overvloed van het eeuwige leven met de Heere. Laat het ons en de kinderen maar verlangend maken om daar te mogen komen. Immers: de man van vers 15 zegt niets teveel: 'Zalig is hij die brood eet in het Koninkrijk Gods.' Deze zijn werkelijk zeer gelukkig te prijzen.

De uitnodiging voor de maaltijd gaat uit. We kunnen hier denken aan de profeten, de apostelen, de ambtsdragers en alle anderen die in het Oude en Nieuwe Testament en in de tijd daarna in de Naam des Heeren hebben opgeroepen tot geloof en bekering. In het bijzonder kunnen we hier denken aan 'de hoogste Profeet en Leraar', Christus Zelf. De uitnodiging vinden we vertolkt in de heilige Schrift, waarvan Christus de Gekruisigde het hart is. Ook vandaag de dag gaat deze uitnodiging uit, in het bijzonder naar verbondskinderen zoals wij. Het is onze taak die uitnodiging hartelijk en bewogen door te geven aan de kinderen.

Het verbond geeft geen grond aan de gedachte dat verbondskinderen als (bijna) vanzelfsprekend zalig zullen worden. De uitnodiging is niet genoeg. Er moet ook een antwoord komen. Indringend waarschuwt de Heere Jezus voor de gevolgen als je geen gehoor geeft aan Zijn roepstem. Dan zul je voor eeuwig buiten blijven staan ook al behoort je tot de genodigden. Deze waarschuwing geldt niet alleen voor de Joden toen, deze geldt ook voor ons kerkmensen nu (vergelijk bijvoorbeeld de gelijkenis van de wijze en de dwaze maagden in Matth. 25). Ter illustratie citeer ik hier bijvoorbeeld Matth. 8: 11-12 waar Christus zegt: 'Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van oosten en westen, en zullen met Abraham en Izak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen. En de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden.' De waarschuwing die Christus hier geeft aan zijn mededisgenoten geldt ook voor de verbondskinderen vandaag de dag in de kerk!

Wie Jezus met de drie mensen die weigerden te komen op het oog had, is uit het verband wel duidelijk: Hij doelde daarbij op de Joodse leiders, zoals die nu met Hem aan tafel zaten. Deze mensen gaf Hij nu te verstaan, dat zij, wilden zij aan de grote maaltijd in het Koninkrijk van God deelnemen, nu eerst met Hem 'brood' moesten 'eten'. Hij kwam

dat Rijk nu stichten. En juist voor die eer bedanken zij nu. Wat zijn de afwijzende reacties van de genodigden herkenbaar. Ook wij zijn van nature overal druk mee, maar niet met de dingen van Gods Koninkrijk. Van nature vinden we van alles en nog wat belangrijk, maar om de Heere en Zijn Zoon geven we niet zoveel. Dat moet radicaal veranderen in ons leven. En dat kan ook veranderen. Daar zorgt de Heere voor. Hij doet het door Zijn Woord en Zijn Heilige Geest. Ben jij van een onwillige al een gewillige geworden (vergelijk Filip. 2: 12-13)?

Alle nadruk valt op de roepstem van de gastheer. Als de oorspronkelijk genodigden niet willen komen, zal Hij anderen laten roepen. Overal moet zijn knecht heen om mensen te zoeken. Een bewijs voor ons van de welmenendheid van Zijn roepstem. Een aansporing voor ons om ook zelf op zoek te gaan in de 'wegen en heggen'. Denk bijvoorbeeld aan kinderen in randkerkelijke gezinnen, kinderen die nog nooit van de Heere hebben gehoord, kinderen in een gezin van een andere godsdienst (bijvoorbeeld asielzoekers of andere buitenlanders). Dat de knecht hen zelfs moet dwingen om in te gaan, snijdt voor ons de pas af voor alle vrijblijvendheid in het doorgeven van Gods Woord. Het gaat niet om een vriendelijk advies of om een mooie uiteenzetting. Het gaat om het bevel van geloof en bekering in de Naam van de Heere!

GELOOFSLEER

Dordtse Leerregels, Hoofdstuk 2, artikel 8: Want dit is geweest de gans vrije raad, de genadige wil en het voornemen van God den Vader, dat de levendmakende en zaligmakende kracht van den dierbaren dood Zijns Zoons zich uitstrekken zou tot alle uitverkorenen, om die alleen met het rechtvaardigmakend geloof te begiftigen, en door ditzelve onfeilbaar tot de zaligheid te brengen; dat is: God heeft gewild, dat Christus door het bloed Zijns kruises, waarmede Hij het nieuwe verbond bevestigd heeft, uit alle volken, stammen, geslachten en tongen, diegenen allen, en die alleen, krachtiglijk zou verlossen, die van eeuwigheid tot de zaligheid verkoren, en van den Vader Hem gegeven zijn; hen zou begiftigen met het geloof, hetwelk Hij hun, gelijk ook andere zaligmakende gaven des Heiligen Geestes, door Zijn dood heeft verworven; en hen van al hun zonden, zowel de aangeborene als de werkelijke, zowel na als vóór het geloof begaan, door Zijn bloed zou reinigen, tot het einde toe getrouwelijk bewaren, en ten laatste zonder enige vlek en rimpel heerlijk voor Zich stellen.

De Evangelieverkondiging moet plaatsvinden aan alle volken: Jood en heiden. Opdat geheel Israël zalig wordt.

